

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Управлінські рішення

Шифр та назва спеціальності
073 Менеджмент

Інститут
ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного
бізнесу

Освітня програма
Міжнародний бізнес

Кафедра
Менеджменту (204)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Вільного вибору

Семестр
7

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Кармінська-Бєлоброва Марина Володимирівна

MarynaKarminska-Bielobrova@khpi.edu.ua

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри менеджменту
НТУ "ХПІ"

Автор та співавтор понад 100 наукових та методичних публікацій.
Курси: Менеджмент персоналу, Організаційна поведінка, Ризик-менеджмент, Менеджмент туризму, Управлінські рішення.

https://web.kpi.kharkov.ua/mto/about/staff/karminska_bielobrova/

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна "Управлінські рішення" спрямована на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок у галузі розробки, обґрунтування та прийняття ефективних управлінських рішень у сучасних організаціях. Курс передбачає вивчення методів аналізу управлінських ситуацій, розробку моделей прийняття рішень, використання інформаційних технологій для підтримки управлінських рішень та оцінку їх впливу на діяльність організації.

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання дисципліни "Управлінські рішення" є формування системних знань в галузі прийняття управлінських рішень шляхом вивчення функціональної схеми процесу прийняття рішень, елементів невизначеності в рішенні, критеріїв застосовності методів, а також формування практичних навичок прийняття ефективних рішень, використовуючи вивчені методи.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, контрольна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

СК07. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК09. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Результати навчання

ПР04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПР06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПР08. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Дисципліна відповідно до структурно-логічної схеми викладення дисциплін, передбачених навчальним планом, викладається на другому курсі у четвертому семестрі.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Словесний метод: лекції (дистанційні, мультимедійні тощо); практичні заняття (навчальні дискусії, розв'язування ситуаційних завдань, кейсів, доповіді); робота з навчально-методичною літературою; самостійне навчання (індивідуальна робота, тестування). Навчальні матеріали доступні студентам через Share Point Online.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Основні принципи теорії рішень та їх застосування. (Лекція 1)

Визначення теорії рішень та її значення в управлінській діяльності. Основні принципи раціональності та оптимальності при прийнятті рішень. Класичні та сучасні підходи до теорії рішень. Моделі та методи, що використовуються для аналізу управлінських проблем. Особливості прийняття рішень в умовах невизначеності.

Тема 2. Формулювання мети та аналіз варіантів досягнення результату. (Лекція 2)

Процес постановки чіткої та вимірної мети. Критерії для оцінки можливих шляхів досягнення мети. Методики порівняння варіантів та вибору оптимальних шляхів. Визначення обмежень, що впливають на досягнення мети. Методи оцінки ефективності різних альтернатив.

Тема 3. Процес прийняття рішень і класифікація управлінських рішень. (Лекція 3-4)

Етапи прийняття рішень: визначення проблеми, формулювання альтернатив, вибір оптимального варіанту. Класифікація управлінських рішень за рівнями (стратегічні, тактичні, оперативні). Класифікація за характером впливу (локальні, глобальні). Класифікація за видом рішень (аналітичні, інтуїтивні, колегіальні).

Тема 4. Системний підхід в аналізі та методи дослідження операцій. (Лекція 5-6)

Принципи системного підходу в управлінні. Методи дослідження операцій, включаючи лінійне та нелінійне програмування. Теорія графів у прийнятті рішень. Методи оптимізації для розв'язання управлінських задач. Підходи до планування та управлінського контролю.

Тема 5. Моделювання процесу розробки та реалізації рішень. (Лекція 7-8)

Типи моделей прийняття рішень: детерміновані та стохастичні. Моделювання як інструмент для прогнозування наслідків рішень. Використання комп'ютерних моделей у прийнятті рішень. Підходи до тестування та верифікації моделей. Переваги і обмеження моделювання в управлінських рішеннях.

Тема 6. Застосування методів математичного програмування в управлінських рішеннях. (Лекція 9) Основи лінійного та нелінійного програмування. Моделі оптимізації для розподілу ресурсів, планування виробництва, транспортування. Використання математичних моделей для розв'язання управлінських задач. Алгоритми для оптимізації в умовах обмежень. Приклади застосування математичного програмування в управлінні.

Тема 7. Використання теорії ігор для прийняття рішень у конкурентних умовах. (Лекція 10-11)

Основи теорії ігор та її застосування в управлінських рішеннях. Класифікація ігор: кооперативні та некооперативні. Стратегії, які використовуються в теорії ігор. Визначення оптимальних стратегій у конкурентному середовищі. Моделі, що допомагають прогнозувати поведінку конкурентів.

Тема 8. Неформальні підходи до прийняття управлінських рішень. (Лекція 12-13)

Інтуїтивні методи прийняття рішень. Використання творчих та емоційних підходів у прийнятті рішень. Переваги та обмеження неформальних методів. Ситуації, в яких неформальні методи є найбільш ефективними. Застосування інтуїції та досвіду для прийняття рішень у складних ситуаціях.

Тема 9. Особливості колективного прийняття рішень у групах. (Лекція 14-15)

Методики колективного обговорення рішень, такі як метод мозкового штурму та метод Дельфі. Моделі групового прийняття рішень. Динаміка взаємодії учасників групи при прийнятті рішень. Вплив соціальних факторів на процес прийняття рішень. Проблеми, які виникають при прийнятті рішень в групах, та методи їх подолання.

Тема 10. Методи прогнозування для прийняття управлінських рішень. (Лекція 16)

Кількісні методи прогнозування: статистичні та економетричні моделі. Якісні методи прогнозування: експертні оцінки, аналіз трендів. Методи довгострокового та короткострокового прогнозування. Оцінка ризиків та невизначеності в прогнозах. Інструменти для прийняття рішень на основі прогнозів.

Теми практичних занять

Тема 1. Основні положення теорії рішень.

Визначення ключових понять та принципів теорії рішень. Розгляд основних етапів процесу прийняття рішень. Аналіз критеріїв оцінки ефективності рішень. Вплив зовнішнього середовища на прийняття рішень. Вивчення основних підходів до прийняття управлінських рішень.

Тема 2. Мета й альтернатива її досягнення.

Формулювання цілей управління та їх характеристика. Аналіз альтернативних способів досягнення мети. Методи визначення оптимальної стратегії. Роль пріоритетів у виборі альтернатив. Оцінка ефективності реалізації обраної мети.

Тема 3. Процес прийняття та класифікація управлінських рішень.

Опис етапів процесу прийняття управлінських рішень. Класифікація рішень за різними критеріями. Вплив часу на прийняття рішень. Аналіз стратегічних, тактичних та оперативних рішень. Характеристика індивідуальних та групових рішень.

Тема 4. Системний аналіз і методи дослідження операцій.

Визначення системного підходу в управлінні. Аналіз складних систем у контексті прийняття рішень. Методи дослідження операцій для оптимізації рішень. Розробка моделей для вирішення управлінських завдань. Застосування системного аналізу в практичній діяльності.

Тема 5. Моделювання розробки та прийняття рішень.

Розробка математичних моделей управлінських рішень. Оцінка ефективності моделей. Використання моделей для прогнозування результатів. Визначення обмежень та ризиків у моделюванні. Аналіз сценаріїв для прийняття оптимальних рішень

Тема 6. Застосування теорії ігор при прийнятті рішень.

Основні поняття теорії ігор та її застосування в управлінні. Аналіз стратегій гравців у різних умовах. Визначення оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях. Використання кооперативних та некооперативних моделей. Оцінка впливу рішень на взаємодію сторін.

Тема 7. Неформальні методи прийняття рішень.

Роль інтуїції та творчості у прийнятті рішень. Методи мозкового штурму та експертного оцінювання. Визначення переваг та обмежень неформальних методів. Використання евристичних підходів. Аналіз суб'єктивних факторів у прийнятті рішень.

Тема 8. Особливості розробки та прийняття рішень у групі та методи прогнозування управлінських рішень.

Переваги та недоліки групового прийняття рішень. Визначення ролей учасників у груповому процесі. Методи досягнення консенсусу. Аналіз конфліктів у групі та способів їх вирішення. Вплив групової динаміки на прийняття рішень. Розробка моделей для передбачення наслідків рішень. Оцінка ефективності прогнозів у процесі управління.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота включає опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до виступу на практичних заняттях; поглиблене опрацювання окремих питань, підготовку до контрольних робіт; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного аналізу та вивчення.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Менеджмент: організаційна ефективність: Навчальний посібник / Н.М. Шматько, М.В. Кармінська-Белоброва, О.В. Замула та ін. – Харків: НТУ «ХПІ», 2024. – 280 с.
2. Петруня Ю. Є. Прийняття управлінських рішень: Навч. посіб. / Ю. Є. Петруня. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 216 с.
3. Василенко В.О. Теорія і практика прийняття управлінських рішень: Навч. посіб. / В.О. Василенко – К.: ЦУЛ, 2019. – 420 с.
4. Кігель В. Р. Методи і моделі підтримки прийняття рішень у ринковій економіці: Монографія. / В.Р. Кігель. — К.: ЦУЛ, 2020. — 202 с.

Додаткова література

1. Кармінська-Белоброва М.В. Особливості прийняття управлінських рішень у менеджменті. Матеріали конференції Стратегії інноваційного розвитку економіки України:

проблеми, перспективи, ефективність "Форвард–2019" : тр. 10-ї Міжнар. Наук.- практ. Internet конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2019 р. / ред.: Є. М. Строков, О. М. Гуцан ; Нац. техн. ун-тХарків. політехн. ін-т". – Харків : Томенко Ю. І., 2019. – С. 19-21.

2. Кармінська- Белоброва М.В. Методи прийняття управлінських рішень, як основа ефективної системи управління підприємством Економіка, менеджмент та бізнес-адміністрування в системі транскордонного співробітництва : збірник наукових праць І Міжнародної європейської науково- практичної конференції (м. Київ, 22-23 жовтня 2020 р.). К. : ПЗВО «Міжнародний європейський університет», 2020. С.24-25

3. Кармінська- Белоброва М. В., Шматько Н. М. , Пантелєєв М. С. Прийняття управлінських рішень як інструмент підвищення ефективності управління Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Економічні науки = Bulletin of the National Technical University "KhPI". Ser. : Economic sciences : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2020. – № 2. – С. 81-85.

4. Шматько Н. М., Кармінська- Белоброва М. В. Особливості прийняття господарських рішень в умовах ризику Результати наукових конференцій за 2021 рік : в 2 т. Т. 2. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард 2021" : труди 12-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. Та молодих вчених, 25 грудня 2021 р. / ред.: Є. М.Строков,О. М. Гуцан ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. Ін-т" [та ін.]. – Харків : Томенко Ю. І., 2021. – С. 271-273.

5. Шматько Н. М., Кармінська-Белоброва М. В.Соціальні та психологічні аспекти прийняття управлінських рішень.Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід», м. Харків, 10 листопада 2022 р.; Харків: ДБТУ, 2022. С. 477-480.

6. Голов С. Ф. Фінансовий та управлінський облік. / С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко. – К.: ТОВ «Автоінтерсервіс», 2019. – 544 с.

7. Державне управління: Словник-довідник / Уклад.: В.Д. Бакуменко (кер. творч. кол.), Д.О. Безносенко, В.М. Князев, С.О. Кравченко, Л.Г. Штика та ін.; За заг.ред. В.М. Князева, В.Д. Бакуменка. – К.: Вид-во УАДУ, 2019. – 228 с.

8. Методологія державного управління: Словник-довідник / Уклад.: В.Д. Бакуменко (кер.творч.кол.), Д.О. Безносенко, С.В. Бутівченко та ін.; За заг.ред. В.І. Лугового, В.М. Князева, В.Д. Бакуменка. – К.: Вид-во НАДУ, 2020. – 196 с.

9. Технологія прийняття управлінських рішень: навч.посіб. / Уклад. В.Д. Бакуменко. – К.: Вид-во НАДУ при Президентові України, 2020. – 20с.

10.Сухарський В.С. Менеджмент (загальний з основами спеціального) – Тернопіль: Астон, 2020. – 528 с.

11.Гірняк О.М. Лазановський П.П. Менеджмент. Підручник для студентів вищих закладів освіти. – Луцьк. 2019. – 352 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складається з підсумкового оцінювання (20%) та поточного оцінювання (80%).

Підсумкове оцінювання: залік (відповіді на відкриті питання) - 20 балів.

Поточне оцінювання:

- оцінювання завдань на практичних заняттях - до 5 балів за кожне заняття;
- онлайн тест - 10 балів кожен тест;
- індивідуальні завдання (презентація) - 20 балів.

Участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах - 10 балів за кожен вид активності.

Публікація наукових статей, тез доповіді на конференції за тематикою курсу - 10 балів за кожен вид активності.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти, проходження рекомендованих онлайн-курсів - по 20 балів кожна активність

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECT S
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/?page_id=208

Погодження

Силабус погоджено

28.08.2024 р.

Завідувач кафедри
Олена ПРОХОРЕНКО

28.08.2024 р.

Гарант ОП
Олена ЧАЙКОВА